

### **Особливості автоматизації бюджетування на підприємстві**

Дослідження проблем фінансового планування на підприємствах свідчать, що потенціал бюджетування, як інструмента управління бізнесом, не використовується підприємствами в повному обсязі. Основними причинами цього є: нерозуміння сутності та призначення, складність та багатогранність бюджетування; протидія впровадженню бюджетування з боку працівників відділів фінансового планування; небажання витратити час та кошти на впровадження та подальше використання бюджетування; необізнаність з інформацією щодо засобів автоматизації, якими можливо реалізувати бюджетування на підприємстві.

Бюджетування є дійсно складною технологією. Компонентами бюджетування є бізнес-планування, структурні ланки підприємства, центри фінансової відповідальності, бізнес-процеси, проекти. Система бюджетів представлена основними, операційними, додатковими та спеціальними бюджетами. Тобто мережа бюджетів підприємства досить широка і в їх розробці задіяно багато фахівців, керівників виробничих та обслуговуючих підрозділів, різних відділів. Показники основних (фінансових) бюджетів мають відповідати баченням засновників та керівництва підприємства, стратегії його розвитку. Якщо кінцеві дані не відповідають визначеним критеріям заданого рівня ефективності ведення бізнесу, бюджети перераховуються (перебудовуються) знову – до досягнення поставлених цілей. Сам процес бюджетування працемісткий і тривалий в часі. Тому, для ефективного впровадження та застосування бюджетування на підприємстві необхідна його автоматизація [2].

Практика свідчить, що на підприємствах система бюджетування побудована на основі різного програмного забезпечення. Найбільш поширеною

є побудова бюджетів на основі MS Excel та іншого непрофільного програмного забезпечення (наприклад, на базі електронної пошти). На основі цих програм бюджети розробляти швидко. Однак є ряд суттєвих недоліків: інформація не захищена від збоїв, низька оперативність у відображенні інформації і формуванні звітності, небезпека подвійного введення даних, тощо.

Спеціалізоване програмне забезпечення щодо бюджетування на ринку представлено значною кількістю програм серед яких слід відмітити: SAP SEM BPS, BAAN, Галактика, "Парус: Підприємство 8", "1С: Підприємство 8" та інші. Названі програми є багатофункціональними. Наприклад, в системі "Парус: Підприємство 8" фінансове планування (бюджетування) міститься в модулі "Управління фінансами". Складовими цього модуля також є: довгострокове (стратегічне) фінансове планування, управління дебіторсько-кредиторською заборгованістю (зобов'язаннями), оперативне планування та управління платежами, аналіз виконання фінансового плану, фінансовий аналіз. В програмі поточне фінансове планування (бюджетування) здійснюється на місяць, квартал (або будь-який інший період). До його складу належить планування доходів та видатків, рух грошових засобів, складання прогностного балансу тощо.

Популярністю серед інших програм користується автоматизована система управління підприємством "1С: Підприємство". Автоматизована система «1С: Підприємство» призначена для розв'язку великої кількості завдань управління та автоматизації обліку, які стоять перед сучасними підприємствами малого, середнього та крупного бізнесу.

Розділ бюджетування міститься не в кожній конфігурації, а лише в "1С: Управління виробничим підприємством". Бюджетування в "1С: УВП" відносно замкнута і відокремлена підсистема. Вона має власні документи та реєстри обліку, окремий план рахунків, власну методику відображення господарських операцій та окремі звіти. Ця підсистема дозволяє за допомогою певних правил "втягувати" в себе фактичні дані обліку чи інформацію, яка впливає на планові показники. Такі правила в системі називаються "джерелами даних для розрахунку бюджетування" і дозволяють звернутися до будь-якої підсистеми

"1С: УВП". Користувач має змогу задати будь-який запит. Особливістю підсистеми бюджетування в "1С: УВП" є те, що сам метод бюджетування є симбіозом двох різних методів: методу подвійного запису та багатоваріантного планування [1].

Для планування діяльності підприємства в підсистемі задіяні базові сутності обліку та аналізу. Першою із них є "стаття оборотів", яка застосовується для позначення тієї чи іншої фінансової операції, що реєструється при бюджетуванні. Така сутність як "центри фінансової відповідальності" визначає підрозділи або інші бізнес-одиниці, які відповідають за виконання конкретних бюджетних показників. Третьою сутністю є план рахунків бюджетування, який відрізняється від бухгалтерського.

Призначенням підсистеми бюджетування в "1С: УВП" є: планування на будь-який період руху засобів та фінансового стану підприємства в цілому (в розрізі оборотів по статтям бюджетів та залишків по плану рахунків бюджетування); складання бюджетів підприємства (доходів та витрат, руху грошових засобів, прогнозного балансу, інших оборотних бюджетів); контроль планових та фактичних даних (аналіз відхилень планових та фактичних даних, на відповідність встановленим цільовим показникам); контроль витрат засобів (відповідність поточних планів робочому плану на період, аналіз виконання бюджетних замовлень); складання зведеної звітності.

#### **Список використаних джерел:**

1. Бюджетирование в 1С УПП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnedriupp.ru/autobig/auto.php>
2. Лисенко О.А. Автоматизація бюджетування – як основний елемент бізнес-планування діяльності підприємства / О.А.Лисенко// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dSPACE.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/14345/1/33.pdf>